

**Justyna
Bargielska
Iwona
Chmielewska**

Obie

Wydawnictwo Wolno,
Lusowo 2016

„Obie” to książka powstała w wyniku spotkania dwóch znakomitych i wyjątkowych autorek – poetki Justyny Bargielskiej i twórczyni książek obrazowych Iwony Chmielewskiej. To niezwykła opowieść o różnych obliczach macierzyństwa, często przemilczanych i pomijanych. Opowieść o szczęściu i lękach bycia matką, kalejdoskopie emocji, o tajemnicy „dawania życia”, rozstawaniu się z dzieckiem, o uśmiechu przez łzy. To książka pełna symboli, która nie tylko prowokuje do zadawania wielu pytań, ale także pozwala za każdym razem odnajdywać w niej nowe znaczenia.

Rzadko zdarza się, że w rezultacie współpracy autorek o tak niezależnych osobowościach, powstaje dzieło skomponowane w sposób pozwalający na doskonałe współbrzmienie dwóch głosów. W „Obu” żaden z nich nie staje się dominujący. Tekst Bargielskiej przeobraża się niepostrzeżenie w wizualną historię Chmielewskiej, wypełnioną charakterystycznym dla jej języka światem motywów i zaskakujących połączeń. Wybitnie piękny picturebook zdecydowanie dla dorosłych!

Za wydawcą

Opis

Obie – to tzw. *picture book*, książka obrazowa. Koláže Iwony Chmielewskiej tworzą w niej integralną całość z poetyckim tekstem Justyny Bargielskiej. Czytelnik otrzymuje go najpierw jako całość, a następnie w postaci mniejszych fragmentów współtworzących opowieść złożoną z obrazów. Zastosowany jasny kolor czcionki pozwala uzyskać efekt zanikania tych pojedynczych fragmentów w tle obrazu. Czasami jednak to początek frazy jest bladejszy, mniej czytelny. Bywa jednak i tak, że cały fragment tekstu jest pod tym względem jednolity albo też zmiana następuje w nim dwukrotnie. Ten drobny szczegół skłania do wyjątkowej uważności czytelniczej. Operowanie wyrazistością czcionki współtworzy bowiem sens całej opowieści.

Oczywiście, podobnie jest z całą graficzną stroną książki – nic nie jest tutaj przypadkowe, nawet kolor nitki służącej do szycia woluminu i miejsce, w którym to szycie jest uwyraźnione, wkomponowane w całość obrazu. W tej sytuacji oczywistością jest stwierdzenie, że elementy figuratywne opowieści obrazowej mają znaczenie nie tylko ilustracyjne. Znalazły się wśród

nich również cytaty obrazowe, spiętrzające sensy całej opowieści.

Poetycki utwór Justyny Bargielskiej – zaprezentowany w książce również jako odrębna i do pewnego stopnia samodzielna całość – dotyczy natomiast więzi łączącej matkę i córkę. Układa się on w dziesięć wyodrębnionych zapisów, mających charakter inicjacyjny („Wyjaśnię ci teraz”) i w jakiejś mierze pedagogiczny („Ale jestem twoją matką i muszę cię chronić [...] / [...] Więc proszę, zrób to dla mnie”). Obydwa te aspekty wypowiedzi poetyckiej okazują się jednak podrzędne w stosunku do dominującego w niej żywiołu osobistego wyznania matki zatroskanej o córkę – matki przeżywającej rozstanie związane z dojrzewaniem dziecka, z jego usamodzielnianiem się, ale i troszczącej się o przyszłość córki. Wszystko to wypowiedziane zostało językiem wieloznacznym, posługującym się obrazem poetyckim. O nieoczywistości owego wyznania matki świadczy zakończenie: „Więc proszę, zrób to dla mnie: pisz zawsze malarz przez »rz« i myj ręce przed / jedzeniem, mydłem. // Obie”.

Autor

Justyna Bargielska – autorka pięciu tomów poetyckich i dwóch tomów prozy. Dwukrotna laureatka Nagrody Literackiej Gdynia. W roku 2011 nagrodzono jej tom próz *Obsoletki* – zapis doświadczenia matki, która utraciła dziecko w wyniku poronienia.

Iwona Chmielewska – ceniona na świecie ilustratorka i autorka książek typu *picture book*. Wielokrotnie nagradzana prestiżowymi nagrodami w tej dziedzinie. Nauczyciel akademicki w zakresie sztuk pięknych.

Tematy do dyskusji

- Czym jest tzw. *picture book*?
- Czym różni się tradycyjna ilustracja w książce od obrazu w książce typu *picture book*?
- Jaka jest funkcja poszczególnych elementów całości graficznej w książce *Obie*? Warto tutaj wziąć pod uwagę wszystkie najdrobniejsze szczegóły, na które zwykle czytelnik nie zwraca uwagi.
- Specyfika więzi pomiędzy matką i córką w opowieści potraktowanej jako integralna całość słowa i obrazu.
- Czy *Obie* to tak zwana literatura kobieca?

Możliwy ciąg dalszy

Warto sięgnąć do książki, która zwróciła uwagę krytyki literackiej na twórczość Justyny Bargielskiej – *Obsoletki*. Jest to zbiór 41 zapisów nie dłuższych niż dwie strony niedużego formatu. Narratorem jest matka dwójki dzieci, która w wyniku poronienia utraciła kolejne dziecko. *Obsoletki* i *Obie* mieszczą się więc w podobnym kręgu tematycznym.

Warto również zapoznać się z innymi książkami Iwony Chmielewskiej:

Pamiętnik Blumki. Poznań: Media Rodzina 2012.

Królestwo dziewczynki. Warszawa: Wydawnictwo Entliczek 2014.

Oczy. Wrocław: Wydawnictwo Warstwy 2014.

Poleca

Tomasz Garbol – literaturoznawca i krytyk literacki. Interesuje się problematyką dotyczącą sacrum w literaturze, szczególnie w poezji współczesnej. Dyrektor Ośrodka Badań nad Literaturą Religijną KUL. Publikował m. in. w „Języku Polskim”, „Pamiętniku Literackim”, „Ruchu Literackim”. „Znaku”.

